

Knutsgillenas spännande historia från urminnes tider på 1100-talet till en drastisk förändring på 1500-talet och sedan till återinvigningen på 1900-talet.

Knutsgillenas historia börjar på 1100-talet. Då hörde Skåne, Blekinge och Halland till Danmark – vårt gamla fosterland. Knutsgillenas äldre historia fram till 1658 var alltså dansk. Knutsgillen är samlingsbenämning på ett antal ursprungligen medeltida danska köpmansgillen, av vilka vissa i dag lever kvar som en typ av sällskapsordnar främst i Sydsverige, men även i Danmark och Tyskland. Under medeltiden spreds gillena i stora delar av Östersjöområdet även utanför det dåvarande Danmark. Totalt finns 50 medeltida gillen belagda, varav 30 i det nuvarande Danmark, nio i Skåne, Halland och Blekinge och återstoden i Sverige och Baltikum. De nordligaste gillena fanns i Sigtuna och på Åland.

De äldsta Knutsgillena var ursprungligen helgade åt den danske hertigen och helgonet Knut Lavard (död 1131), och dennes gravort Ringsted blev tidigt en centralort för de olika gillena. Senare under medeltiden kom åtskilliga av gillena att mer förknippas med Knud Lavards mer kände farbror, helgonkungen Knut den helige (död 1086) och centralorten flyttades till Skanör där de olika gillenas åldermän träffades till så kallade synoder. Vid synoden 1256 samlades arton av Knutsgillena i Skanör och man beslöt att alla gillena skulle ha samma regelverk.

Gillena fungerade dels som ekonomiska nätverk, dels som ett socialt skyddsnät där medlemmarna exempelvis hjälpte till att sörja för avlidna bröders änkor och barn. Man hade också en viss karaktär av lokalförsvaret och tränade därför regelbundet i olika former av skytte (så kallade papegojskjutningar).

Under reformationen förändrades situationen för de flesta av Knutsgillenas drastiskt genom ett dekret utfärdat 1526 av Fredrik I. Enligt detta skulle Gillena upplösas med anledning av kopplingen till helgonkult. Några av Gillena omvandlades då till sekulära skyttegillen, men fem av Knutsgillena överlevde. Dessa var Lund, Malmö, Ystad, Flensborg och Tallin, i flertalet fall i form av sällskapsgillen. Flensborggillet tvingades dock till ca ett halvsekel uppehåll.

I modern tid har ett antal av de nedlagda Gillena, främst inom nuvarande Sverige, återupplivats och det finns nu elva aktiva knutsgillen. De moderna Knutsgillena har en huvudsakligen social karaktär och arrangerar i regel årliga baler och andra sällskapsaktiviteter.

Är du medlem i ett Knutsgille är du alltid välkommen att besöka andra Knutsgillen (i mån av plats). Inbjudan till olika arrangemang skickas mellan de olika Knutsgillena.